

=====
Ref. queixa núm. 070725
=====

Assumpte: instal·lacions docents.

Senyor,

Com vosté sap, vam rebre en esta institució un escrit firmat pel Sr. (...), com a president de l'Associació de Pares i Mares d'Alumnes del CP Cervantes, de Nules, que va quedar registrat amb el número indicat més amunt, i en el qual, substancialment, manifestava que les instal·lacions de referit CP Cervantes -un edifici, segons el consistori de Nules, protegit per les seues especials característiques arquitectòniques- no reuniten les condicions òptimes per a impartir l'ensenyament que els alumnes de 6 a 11 anys estaven suportant, com ara unes temperatures elevadíssimes que fan impossible el benestar adequat per a ells, ja que les temperatures, en la punta més alta, han arribat a ser de 34° a les 15.00 h del dia 16-03-07, i amb una mitjana setmanal de 32,7°, d'acord amb els mesuraments realitzats per una professora des del mes de març.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa i en vam donar trasllat, de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la citada llei i a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i de demanar-li informació suficient sobre la realitat d'estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, a la Direcció General d'Ensenyament i a l'Ajuntament de Nules.

L'Ajuntament de Nules, tot considerant la disposició addicional 17 de la LOGSE (Llei 1/1990, de 3 d'octubre, BOE de 4 d'octubre de 1990), segons la qual "La conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis destinats a centres d'educació infantil de segon cicle, primària o especial, dependents de les administracions educatives, correspondrà al municipi respectiu", va donar trasllat de la queixa a la Direcció Territorial d'Educació ja que considerava que aquella era l'administració competent per a resoldre la qüestió.

La Direcció Territorial d'Educació va remetre el dictamen emés a este efecte pels serveis tècnics, en què es reconeixia la realitat de les afirmacions exposades pels promotors de la queixa, i els termes del qual transcrivim seguidament:

“1r) El centre escolar disposa de diversos edificis construïts en èpoques diferents. De l'escrit que acompanya la sol·licitud es dedueix que la queixa es formula respecte de l'edifici de primària, per l'edat dels ocupants (6 a 11 anys), que és el més antic. El conjunt escolar va ser objecte d'una remodelació-ampliació, el projecte de la qual va ser redactat al 1990 i l'obra es va realitzar al 1992. Este projecte va ser supervisat per l'Oficina Regional de Supervisió de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, i dirigit per tècnics de la Unitat Tècnica de Direcció Territorial, i hi actuà com a arquitecte director de l'obra el tècnic que subscriu este informe.

2n) Entre les obres realitzades en l'edifici més antic (que és el que té protecció historicoartística; en el projecte és l'edifici 1): es va substituir la fusteria i la vidrieria, i no es va alterar la grandària dels forats de la façana per a no modificar la configuració arquitectònica; s'hi va disposar fusteria d'alumini lacada en color blanc i vidre doble tipus "climalit", format per dues llunes polides incolores de 4 mm i cambra d'aire deshidratada de 6 mm, un vidre que avui continua sent utilitzat en les obres de construcció tant de caràcter públic com residencial i que millora sensiblement l'aïllament tèrmic dels espais interiors, tot i que la norma vigent en aquell moment, la CT-79 "Condiciones tèrmiques en els edificis", en l'art. 2, "Camp d'aplicació", eximix del seu compliment les obres de reforma. Malgrat això, en el projecte es justifica el compliment del kg de l'edifici amb les exigències de la norma citada, segons l'arquitecte del projecte, tal com pot observar-se en la fitxa que hi adjuntem.

3r) L'altura lliure dels espais interiors és molt elevada (més de 4 m), fet que afavorix que l'aire calent pugue, el gelat baixi i que es genere un petit corrent interior al local considerat.

4t) L'orientació de la façana i la grandària dels forats pot fer que la temperatura a l'interior en determinats mesos de l'any siga elevada, a pesar que les finestres són totes abatibles i permeten una adequada ventilació dels locals, i s'iguali, si cal, a la temperatura exterior.

5é) No disposem d'informació que contraste les dades proporcionades respecte de les temperatures registrades a l'interior dels locals en les dates assenyalades en l'escrit (març), i res no es diu tampoc sobre el rigor en la presa de dades: habilitat del termòmetre de mesurament, si la instal·lació de calefacció estava engegada o desconnectada (al març els centres solen tenir encara la calefacció programada perquè s'engegue a una hora del matí determinada), dades sobre les temperatures exteriors, etc.

6é) Una solució que ja s'ha emprat en altres centres i que millora les condicions climàtiques de l'interior dels locals (reduïx les radiacions solars) pot ser col·locar-hi un film que repel·lisca els raigs ultraviolats, adherit al vidre per la seua cara interior.

7é) Altres solucions, com ara la col·locació de lamel·les d'alumini en els forats, ja van ser descartades en l'execució de l'obra perquè afectaven el caràcter historicoartístic de l'edifici.

8é.) També s'hi descarta la instal·lació de climatització per diverses raons:

- a) Comporta un elevat nivell de manteniment (neteja de filtres molt sovint, especialment per evitar que es propague la legionel·la), que, atés que es tracta d'un centre d'infantil i primària, correspondria a l'Ajuntament (disposició addicional dissetena de la LOGSE).

- b) Elevat cost d'implantació de la instal·lació que arrossegaria com a conseqüència un canvi en la instal·lació elèctrica de l'edifici per l'elevada demanda de potència elèctrica i per a la qual no està preparat.
- c) No hi ha cap precedent arreu de la Comunitat Valenciana d'un centre escolar públic d'infantil, de primària o fins i tot de secundària (que tanquen l'activitat als mesos d'estiu) que tinga esta instal·lació per a les aules (existixen alguns aparells aïllats en alguna dependència administrativa en què sí que hi ha una activitat al mes de juliol, en secretaria i direcció)."

La Direcció General d'Ordenació i Centres Docents, finalment, va incloure en la programació d'obres que calia realitzar en l'exercici 2008 la instal·lació de làmines de control solar.

En definitiva, malgrat que les administracions afectades van reconèixer les deficiències indicades en els informes emesos pel personal tècnic qualificat i es van comprometre a esmenar-les, i que la qüestió es trobava en vies de solució, esta institució no pot deixar de fer una reflexió i és per això que, una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa sense que conste l'entrada en esta institució de cap escrit d'al·legacions dels promotors de la queixa, li demanem que considere els arguments que seguidament li exposem i que constitueixen els fonaments de la resolució amb què concloem.

La progressiva incorporació dels menors al sistema educatiu constitueix tot un èxit de les societats occidentals que ha culminat, a la fi del segle passat, amb l'extensió, quasi total, del dret a l'educació per a tots els xiquets i les xiquetes immersos en el tram definit com d'escolarització obligatòria. L'accés a la informació, la cultura i la formació, juntament amb la possibilitat d'adquisició de valors compartits de contingut ètic i cívic es troben en la base de les finalitats educatives de les societats modernes. Precisament per això, l'obligatorietat i la gratuïtat de l'educació bàsica constitueixen un dels puntals dels actuals estats de benestar a Europa i s'han incorporat al patrimoni cultural comú, i es consideren un dels elements més transformadors de les nostres societats.

Esta extensió del dret a l'educació a tots els menors compresos en un tram d'edat ben definit ha determinat que els problemes del sistema educatiu no es concentren ja tant en la tasca d'universalitzar l'educació bàsica, sinó més aviat en la labor de millorar la qualitat de l'educació oferida a l'alumnat, i amb això assolir les màximes quotes possibles de poder qualificador del sistema educatiu.

Entre els diversos factors que han de coadjuvar a l'assoliment d'una educació de qualitat, resulta innegable el paper d'evident protagonisme que han de fer les instal·lacions escolars com a àmbit material en què ha de produir-se el desenvolupament de la funció docent, ja que posen a disposició de la comunitat educativa els recursos materials necessaris perquè es desenvolupe correctament. Tal com ha declarat, per això, esta institució en reiterades i contínues recomanacions, contingudes en els diversos informes anuals presentats a les Corts Valencianes, una educació de qualitat exigix –en primer lloc– que els centres

docents disposen dels equipaments necessaris d'acord amb les seues característiques i circumstàncies específiques. Des d'este punt de vista, correspon a les distintes administracions implicades en l'organització i la programació de l'activitat escolar garantir a tothom l'accés, en condicions d'igualtat real i efectiva, a un ensenyament de qualitat i disposar els recursos necessaris que permeten als centres escolars satisfer les necessitats educatives de l'alumnat, fixades per les disposicions legals vigents actualment. No es pot obviar, en este sentit, que la posada en marxa d'accions educatives que afavorisquen la formació integral de l'alumnat i el seu èxit passa, sovint, per la dotació dels centres docents amb els mitjans materials adequats (biblioteca, aules de suport, aules d'informàtica, gimnàs, etc.).

La necessitat al·ludida anteriorment de promoure, a través de les instal·lacions escolars, la qualitat de l'educació imposa la conclusió que si bé és legítim el recurs a l'escolarització de l'alumnat en centres educatius integrats, totalment o parcialment, per mòduls prefabricats, perquè això constituïx una solució, l'administració hauria de recórrer a això solament amb caràcter residual i, en tot cas, provisional, fins que s'adopten les mesures oportunes que permeten l'escolarització dels menors estudiants en centres dotats d'instal·lacions definitives, atesa l'evident incapacitat de les estructures prefabricades o deficientes absolutament com en el cas que ens ocupa per a assegurar les condicions bàsiques idònies que promoguen l'adequada satisfacció del dret a l'educació de qualitat.

L'educació que s'oferix a l'alumnat matriculat en el CP Cervantes de Nules, en este sentit, és una educació que, d'acord amb la mateixa normativa vigent a este efecte, no és susceptible d'assolir el nivell de qualitat que hi ha previst, ja que no s'han posat a disposició del correcte desenvolupament de la funció docent aquelles infraestructures que **la mateixa legislació considera mínimes** per a assegurar una educació de qualitat; el dret a una educació de qualitat del qual són titulars, cal que no ho oblidem, tots els menors de la nostra Comunitat.

Una educació de qualitat imposa a l'Administració educativa l'obligació que els centres docents estiguen dotats del personal i dels recursos educatius i materials necessaris, i que els edificis escolars reunisquen els requisits mínims previstos en la legislació vigent, i d'ací deriva l'obligació pública d'adequar-los a les previsions legals que garantisquen la satisfacció del dret de tothom a una educació de qualitat en termes d'igualtat efectiva. Esta adequació, òbviament, no s'ha produït en el CP Cervantes de Castelló, les instal·lacions del qual no han estat adaptades a les necessitats i previsions previstes amb caràcter general en la LOGSE.

Esta institució no desconeix que la posada en marxa de la reforma educativa, que s'està duent a terme aprofitant les infraestructures existents per a adaptar els espais escolars, comporta l'adaptació d'estos espais al sistema educatiu implantat per la LOGSE, i comprén que hi haja etapes de provisionalitat, però estes etapes no poden allargar-se indefinidament, ja que això perjudica la qualitat de l'ensenyament de l'alumnat que ha de suportar-les, i el col·loca en una situació de desigualtat respecte de la resta de l'alumnat; és per això que, si els tràmits no són àgils, es corre el risc que passen, fins i tot, tota l'etapa educativa obligatòria en situació de provisionalitat.

La implantació de la LOGSE exigeix que els centres docents disposen dels equipaments necessaris, de conformitat amb les seues característiques específiques. I l'Administració valenciana, en la mesura en què té atribuïdes totes les competències per a la regulació i l'administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats està obligada a garantir a tothom l'accés en condicions d'igualtat real i efectiva a un ensenyament de qualitat, i de disposar els recursos necessaris que permeten adaptar la xarxa de centres a les necessitats fixades per la llei i vetlar perquè no es perllonguen en el temps les etapes de provisionalitat, i a garantir que tots els centres, entre estos el CP Cervantes de Castelló, en tot cas, i de conformitat amb l'art. 58 de la LOGSE, estiguen dotats dels recursos educatius, materials i humans necessaris.

Ara bé, la conversió del que hauria de ser una situació excepcional i transitòria en un estat que es perllonga durant anys és una circumstància que no pot ser considerada una actuació pública regular per part d'esta institució.

De conformitat amb tot el que hem dit més amunt i amb el que hi ha previst en l'art. 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora del Síndic de Greuges, suggerim a la Direcció General d'Ordenació i Centres Docents i a l'Ajuntament de Nules que, en l'àmbit de les seues respectives competències, adopten totes les mesures que siguen necessàries per a pal·liar les deficiències del CP Cervantes de Nules i, especialment, quant a la instal·lació de les làmines de control solar proposades pels serveis tècnics.

Li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta o no la recomanació que li fem o, si escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat, la resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Carlos Morenilla Jiménez
Adjunt segon del Síndic de Greuges